

# Chagueni Hivi Leo!



## SABATO MCHANA

**Soma kwa Ajili ya Somo la Juma Hili:** *Yoshua 24; Mwa. 12:7; Kum. 17:19; Kum. 5:6; 1 Fal 11:2, 4, 9; 2 Tim. 4:7, 8.*

**Fungu la Kukariri:** "Nanyi kama mkiona ni vibaya kumtumikia Bwana, chagueni hivi leo mtakayemtumikia...lakini mimi na nyumba yangu tutamtumikia Bwana" (*Yoshua 24:15*).

**S**ura ya mwisho ya Yoshua imewekwa katika muktadha wa sherehe ya kufanya upya agano, lakini safari hii ikiendeshwa na kiongozi mzee katika Israeli. Ingawa si agano lenyewe bali ni taarifa ya sherehe ya kufanywa upya agano, sura hiyo ina vipengele vya mikataba ya kale ya kifalme ya Mashariki ya Karibu: (1) utangulizi ambao mtawala, mwanzilishi wa mkataba huo, ametambuliwa; (2) dibaji ya kihistoria, ambayo inaeleza uhusiano kati ya mkuu na mtumwa; (3) masharti ya agano kumtaka mtumwa kudhihirisha utii kamili kwa mtawala msingi wake, na motisha wake ukiwa ni shukrani; (4) baraka kwa utii na laana kwa kuvunja agano; (5) mashahidi wa ahadi ya mtumwa; (6) thibitisho la hati kwa ajili ya usomaji wa siku zijazo; na (7) kuthibitishwa kwa agano.

Yoshua yuko karibu na mwisho wa maisha yake; hakuna mbadala unaoonekana kwenye upeo wa macho. Kufanywa upya kwa agano ni ukumbusho kwa Israeli kwamba mfalme wao ni Yehova Mwenyewe na kwamba, ikiwa wataendelea kuwa waaminifu Kwake, watafurahia ulinzi Wake. Israeli haihitaji mfalme wa kibinadamu. Wakiwa taifa linaloongozwa moja kwa moja na Mungu Mwenyewe, wanapaswa kudumu kukumbuka kwamba mfalme wao pekee ni Bwana.

*\*Soma somo la juma hili ukijiandaa kwa Sabato, Desemba 27.*

## Mlikuwa Pale!

"Yoshua akawakusanya kabila zote za Israeli huko Shekemu, akawaita wazee wa Israeli, na wakuu wao, na waamuzi wao, na maakida wao nao wakahudhuria mbele za Mungu" (Yos. 24:1).

Shekemu palikuwa ni mahali ambapo Ibrahimu alikuwa amejenga madhabahu alipowasili katika ile nchi, na ambapo Mungu alimpa kwanza ahadi ya ile nchi (Mwa. 12:7). Sasa, wakati ahadi alizopewa Ibrahimu zikiwa zimetimizwa, Israeli wanafanya upya agano na Mungu mahali pale pale ambapo ahadi ya kwanza ilitolewa. Ombi la Yoshua linakumbuka maneno ya Yakobo ya "ondoeni miungu migeni iliyoko kwenu" (Yos. 24:23; *linganisha na Mwa. 35:2-4*). Jiografia ya tukio hilo lenyewe inatoa wito wa kuonesha uaminifu - mshikamanifu usiogawanyika kwa Bwana, kukataa "miungu" mingine yote.

**Soma** Yoshua 24:2-13. Ni nini kusudi kuu la ujumbe wa Mungu kwa Israeli?

Mungu ndiye mhusika mkuu wa kipindi kilichotafakariwa cha nyuma: "nikamtwaa" "nikampa" "nikawatuma" "nikaipiga" "nikamwongoza" "nikayatenda" "nikawatoa ninyi" "nikawatoa katika mkono wake" n.k. Israeli si mhusika mkuu wa simulizi bali mlengwa wa simulizi hiyo. Ni Mungu aliyecumba Israeli. Kama Mungu asingeingilia kati maisha ya Ibrahimu, wangekuwa wanatumikia sanamu zile zile. Kuwepo kwa Israeli kama taifa si sifa ya yeyote kati ya babu zao bali ni kazi ya pekee ya neema ya Mungu. Uhakika wa kwamba Waisraeli wamekaa katika nchi hiyo si sababu ya kujisifu bali ni sababu hasa ya kumtumikia Mungu.

Hotuba ya Bwana inayo mabadiliko yanayotokea mara tano kati ya "wewe" na "wao" (mababa). Mababa na kizazi hiki cha Shekemu wanachukuliwa kuwa kitu kimoja. Yoshua anatafuta kuonesha kile ambacho Musa alithibitisha tayari katika Kumbukumbu la Torati 5:3, kwamba Bwana hakufanya agano na mababa pekee bali na wale wote waliokuwepo wakati wa hotuba ya Yoshua. Walio wengi huko sasa hawakuwepo katika uzoefu wa "Kutoka." Si "wote" waliokuwa Horebu. Lakini Yoshua anasema kwamba wote walikuwepo. Kwa kifupi, masomo ya siku za nyuma lazima yatekelezwe na kila kizazi kipya. Mungu aliyefanya kazi kwa mababu zamani yuko tayari kutenda kwa niaba ya kizazi cha sasa.

Ni kwa njia gani ambazo sisi, kama kanisa, tunaweza kuwa na utambuzi wa uwajibikaji wa pamoja; yaani, kupata wazo kwamba kile tunachofanya kinamgusa kila mmoja kanisani?



## Kwa Unyofu wa Moyo na kwa Kweli

**NI** kitu gani ambacho Yoshua aliwaita Waisraeli wafanye? (Yos. 24:14, 15). Kumtumikia Bwana kwa unyofu wa moyo na kwa kweli kunamaanisha nini?

Ombi la Yoshua linaonesha wazi ukweli kwamba Israeli wanapaswa kuamua ama, kupitia uaminifu kwa Muumba wao, kutunza upekee wao na kuishi katika nchi, au kufifia na kuwa mmoja kati ya mataifa wengi waabudu sanamu, bila utambulisho wazi, kusudi, au utume. Chaguo ni lao.

Ombi la Yoshua ni la namna mbili: Israeli wanapaswa kumcha Bwana na kumtumikia "kwa unyofu wa moyo na kweli." Kumcha Bwana haimaanishi maisha ya kutetemeka daima na kutokuwa na usalama wa kihisia. Badala yake hilo linarejelea heshima kuu na kicho kinachotokana na utambuzi wa ukuu usioelezeka, utakatifu, na kutokuwa na ukomo kwa Mungu kwa upande mmoja, na udogo, dhambi, na ukomo wetu kwa upande mwingine. Kumcha Mungu ni utambuzi wa daima wa ukubwa wa madai Yake, utambuzi wa kwamba Yeye si Baba yetu wa mbinguni tu bali pia Mfalme wetu ambaye ni Mungu. Ufahamu huo utaongoza kwenye maisha ya utii kwa Mungu (Law. 19:14, Law. 25:17, Kum. 17:19, 2 Wafalme 17:34). Ingawa "kicho" hufafanua mtazamo wa ndani ambao ni lazima uwe ni sifa ya Mwisraeli, matokeo ya vitendo ya uchaji Mungu ni utumishi.

Utumishi unaotakiwa kwa Israeli huonekana kutokana na maneno mawili ya Kiebrania: "kwa unyofu" na "kwa kweli." Neno la kwanza (tamim) linatumika zaidi kama kivumishi kuelezea ukamilifu wa mnyama anayetolewa kafara. Neno la pili linaloelezea utumishi wa Israeli ni "kweli," au "uaminifu" (Kiebr. 'met). Neno hilo kwa ujumla huwa linamaanisha hali ya kutokubadilika badilika na uthabiti. Kwa kawaida linamrejelea Mungu, ambaye tabia yake inajengwa kwa ndani kabisa na uaminifu, unaodhihirishwa kwa Israeli.

Mtu aliye mwaminifu ni mtu anayefaa kutegemewa na kuaminiwa. Kimsingi, Yoshua anaiomba Israeli kuonesha uaminifu ule ule ambao Mungu ameuonesha kwa watu Wake katika historia yao. Si utifu tu wa nje kwa matakwa Yake bali ni kile kinachobubujika kutoka katika uthabiti wa ndani usiogawanyika wa moyo. Maisha yao yanapaswa kuonesha shukrani kwa Mungu kwa yale ambayo amewafanyia. Kimsingi, ni jinsi ambavyo sisi leo tunapaswa kuhusiana na Yesu pia.

**Inamaanisha nini kwako kumtumikia Bwana "kwa unyofu wa moyo" na "kwa kweli"? Ni vipengele vipi maishani mwako vinavyokururuga kimawazo ambavyo vinazuia kujitoa kwako kikamilifu kwa Mungu?**

## Huru Kutumika

Kama kiongozi wa kweli na mwaminifu, Yoshua anaheshimu uhuru wa kuchagua wa watu wake na anatamani kwamba Israeli wamtumikie Bwana kwa uhuru wa kuchagua badala ya kulazimishwa. Hilo lilikuwa jambo hasa lililotolewa na matumizi ya kimakusudi ya kitenzi "kuchaguliwa" (*taz. Yos. 24:22*) Katika vifungu vingine bakhar, "kuchagua," inamwelezea Yehova kuichagua Israeli (*Kum. 7:6, 7; Kum. 10:15; Kum. 14:2*). Israeli iko huru kusema "hapana" kwa Yehova baada ya kuchaguliwa kwao na Mungu, lakini hilo lingekuwa jambo lisilo na maana na la kipuuzi. Israeli wanaweza kusema "ndiyo" kwa Mungu na kuendelea kuishi, au wanaweza kumpa kisogo Yeye na wakome kuwepo.

**Mwitiko** wa Israeli kwa wito wa Yoshua ulikuwaje? (*Yos. 24:16-18*). Kwa nini unadhani kwamba Yoshua alitikia jibu lao kwa namna alivyofanya? (*Yos. 24:9-21*).

Katika jibu lao chanya kabisa, Waisraeli walitambua kwamba Mungu wa wazee wa imani na wa baba zao sasa pia ni "Mungu wetu" (*Yos. 24:17, 18*), ambaye wako tayari kumtumikia kwa uaminifu usiogawanyika. Baada ya uthibitisho huo usio na shaka wa uaminifu wao, tungetarajia maneno ya uthibitisho na kutia moyo kutoka kwa Yoshua. Hata hivyo, haikuwa hivyo. Mazungumzo kati ya Yoshua na wale watu yanachukua sura mpya ambapo Yoshua anaonekana kuchokoza mjadala kwa kuonesha kasoro. Anabadilika kutoka kuzungumza juu ya neema ya majaliwa ya Mungu katika siku za nyuma hadi kutishia Waisraeli kwa picha ya Mungu ambaye si rahisi kumtumikia.

Yoshua anajua kuyumba kwa kizazi cha kwanza, ambacho kiliahidi kumtii Mungu kwa maneno kama hayo (*Kut. 19:8, Kut. 24:3, Kum. 5:27*), lakini ambao walisahau ahadi zao wakati maneno yakiwa bado midomoni mwao (*Kutoka 32*). Hivyo, Yoshua, kwa njia ya maneno, anataka kuwafahamisha Waisraeli mambo kadhaa. Kwanza, uamuzi wa kumtumikia Mungu ni uamuzi mzito. Italazimika kutengeneza taifa zima kulingana na ufunuo wa Mungu. Baraka za kufuatia lengo hilo ziko wazi, lakini matokeo ya kutotii lazima pia yaeleweke kikamilifu. Msamaha wa dhambi si haki isiyoweza kuondolewa ya ubinadamu bali ni muujiza wa neema ya Mungu.

Pili, uamuzi wa Waisraeli wa kumtumikia Mungu unapaswa kuwa uamuzi wao wenyewe, si jambo lililowekwa na kiongozi, hata Yoshua.

Tatu, Waisraeli wanapaswa kutambua kwamba wanadamu hawawezi kumtumikia Mungu kwa nguvu zao wenyewe. Kumtumikia Mungu hakupatikani kwa kufuata kimfumo masharti ya agano bali kwa uhusiano wa binafsi na Bwana anayeokoa (*linganisha na Kut. 20:1, 2; Kum. 5:6, 7*).



## Hatari za Ibada ya Sanamu

**Soma** Yoshua 24:22-24. Kwa nini ilimpasa Yoshua arudie wito wake kwa Waisraeli wa kuondoa miungu yao?

Tishio la ibada ya sanamu si la kinadharia. Hapo awali, kwenye tambarare za Moabu, katika muktadha kama huu, Musa aliomba uamuzi kama huo (*Kum. 30:19, 20*). Miungu iliyokuwa ikionekana sasa si ile ya Misri au ile iliyo ng'ambo ya mto, bali iliyokuwa ikipatikana "kati yao." Kwa hiyo, Yoshua anawasihi watu wake waelekeze mioyo yao kwa Bwana. Neno la Kiebrania linalotumiwa hapa, natah, linamaanisha "kunyoocha," "kupinda" au "kuinama." Linaelezea juu ya Mungu anayetarajiwa kuinama na kusikiliza maombi (*2 Wafalme 19:16; Zab. 31:2, 3; Dan. 9:18*), na pia ni mtazamo ambao baadaye manabii wanataka Israeli wawe nao (*Isa. 55:3, Yer. 7:24*). Imetumiwa kuonesha uasi wa Sulemani wakati moyo wake ulipoelekea miungu ya kigeni (*1 Wafalme 11:2, 4, 9*). Moyo wa mwanadamu mwenye dhambi hauna mwelekeo wa asili wa kuinama na kusikiliza sauti ya Mungu. Maamuzi ya kudhamiria yanapaswa kufanyika kwa upande wetu ili kuuelekeza katika kutimiza mapenzi ya Mungu.

Jibu la Waisraeli linasema hivi kwa namna halisi: "sauti yake ndiyo tutakayoiti." Usemi huu unasisitiza kipengele cha uhusiano wa utii. Israeli haiombwi kufuata mara kwa mara sheria zisizo na uhai. Agano linahusu uhusiano hai na Bwana, ambao hauwezi kuoneshwa kikamilifu kwa kanuni tu. Dini ya Israeli haikukusudiwa kamwe kuwa ya kisheria; bali ilipaswa kuwa mazungumzo ya kudumu katika imani na upendo pamoja na Mwokozi mtakatifu na mwenye huruma.

Hata baada ya ahadi ya watu mara tatu ya kumtumikia Bwana, ambayo hudokeza, kama Yoshua alivyoamuru, kuondolewa kwa miungu ya kigeni kutoka miongoni mwao, hakuna ripoti kwamba jambo hilo lilitukia. Katika kitabu chote, ikawa desturi kutoa taarifa ya kutimizwa kwa amri za Yoshua (au zile za Musa) kama vielelezo vya utii. Kutokuwepo kwake sasa mwishoni mwa kitabu kunaacha ombi la Yoshua likiwa wazi. Wito mkuu wa kitabu wa kumtumikia Bwana si tu kwa kizazi cha Yoshua bali pia kwa kila kizazi kipya cha watu wa Mungu ambao wangesoma au kusikia ujumbe huu.

Ni mara ngapi umemwahidi Bwana utafanya jambo lakini hukufanya? Kwa nini hukufanya? Jibu lako linakuambia nini kuhusu neema?

## Kumaliza Vizuri

**Soma** maneno ya kuhitimisha ya kitabu cha Yoshua yaliyoandikwa na mwandishi aliyevuviwa (Yos. 24:29-33). Ni kwa namna gani maneno haya hayalengi nyuma tu kwenye maisha ya Yoshua bali pia mbele katika wakati ujao?

Katika hitimisho linalotoa taarifa juu ya vifo vya Yoshua na Eleazari, kuhani mkuu anafikisha kitabu cha Yoshua kwenye mwisho wenye kutafakarisha. Kwa kusimulia pamoja kuzikwa kwa Yoshua, kuzikwa kwa Eleazari, na kuzikwa kwa mifupa ya Yusufu, mwandishi anaonesha tofauti kati ya maisha ya nje ya ile nchi na mwanzo wa maisha katika ile nchi. Hakuna haja ya kutangatanga tena. Mabaki ya kidunia ya viongozi si lazima yabebwe pamoja nao. Wazee walizika jamaa zao katika pango (Mwa. 23:13, 19; Mwa. 25:9, 10), kwenye shamba lililounuliwa huko Shekemu (Mwa. 33:19). Sasa taifa linazika viongozi wake katika eneo la urithi wao wenyewe, hivyo kuwa na hisia ya kudumu. Ahadi walizopewa wahenga zimetimia. Uaminifu wa Yehova unajumuisha uzi wa kihistoria unaunganisha kizazi cha Israeli kwa sasa na siku zijazo.

Ibara za kumalizia zi kitabu zinapounganisha masimulizi yote na hadithi kubwa zaidi ya wakati uliopita, pia hufungua njia kwa ajili ya wakati ujao. Aliyekuwa askofu mkuu wa Canterbury Bwana George Cary, katika hotuba kuu iliyotolewa katika Kanisa la Holy Trinity (Utatu Mtakatifu) huko Shrewsbury, alitangaza kwamba Kanisa la Anglikana lilikuwa "limebakiza kizazi kimoja litoweke."

Kwa kweli, kanisa daima limebakiza kizazi kimoja litoweke, na ndivyo ilivyokuwa kwa watu wa Mungu wa Agano la Kale. Sura kubwa katika historia ya Israeli ikafikia mwisho. Mustakabali wake ukategemea ni aina gani ya majibu ambayo Israeli ingetoa kwa maswali mengi yanayohusu siku zijazo. Je, Israeli watakuwa waaminifu kwa Bwana? Je, wataweza kuendeleza kazi ambayo haijakamilika ya kumiliki ardhi yote? Je, wataweza kumng'ang'ania na kushikamana na Yehova na kutonaswa na ibada ya sanamu? Kizazi chini ya Yoshua kimekuwa aminifu kwa Bwana, lakini je, kizazi kijacho kitadumisha mwelekeo huo huo wa kiroho ambao umefuatiliwa na kiongozi wake mkuu? Kila kizazi kinachofuatana cha watu wa Mungu, kikisoma kitabu cha Yoshua, lazima kikabili maswali hayo hayo. Mafanikio yao yanategemea asili ya majibu wanayotoa katika maisha yao ya kila siku na jinsi yanavyohusiana na kweli walizorithi.

Yoshua, kama Paulo, "alivipiga vita yilivyo vizuri" (2 Tim. 4:7). Ni nini kilikuwa ufunguo wa mafanikio ya Yoshua? Je, ni maamuzi gani unayohitaji kufanya leo ili umalize na uhakika huo huo wa wokovu?



**Jifunze Zaidi:** Soma Ellen G. White, "Maneno ya Mwisho ya Yoshua," uk. 165-169 Kwenye *Wazee na Manabii, sehemu ya 2*.

"Miongoni mwa makutano waliopanda kutoka Misri walikuwamo wengi waliokuwa wakiabudu sanamu; na hiyo ndiyo nguvu ya mazoea haya kwamba jambo hilo liliendelea kwa siri, kwa kiasi fulani, hata baada ya kukaa katika Kanaani." Yoshua alisikia juu ya uovu huu kati ya Waisraeli, na alitambua kwa uwazi hatari ambazo zingetokea. Alitamani sana kuona matengenezo yakifanyika kikamilifu kati ya Waebrania wote. Alijua kwamba kama watu wasingefanya uamuzi thabiti kusimama kumtimikia Bwana kwa mioyo yao yote, wangeendelea kujitenga mbali zaidi na zaidi kutoka kwa BWANA.... Ingawa sehemu ya Waebrania walikuwa waabudu waliopenda mambo ya kiroho, wengi mioyoni mwao, wangeendelea kujitenga zaidi na zaidi kutoka Kwake Ijapokuwa sehemu ya mwenyeji wa Kiebrania walikuwa waabudu wa kiroho, wengi walikuwa wakifanya dini ya mtindo tu; hapakuwa na udhati wala ari katika ibada zao. Baadhi yao walikuwa waabudu sanamu mioyoni mwao, ambao hawakuwa tayari kujulikana kwamba walikuwa hivyo." - Ellen G. White, *Signs of the Times*, Mei 19, 1881.

"Agano hili zito liliandikwa katika kitabu cha torati, ili litunzwe kwa utakatifu." Kisha Yoshua akasimamisha jiwe kubwa chini ya mwaloni uliokuwa karibu na patakatifu pa Bwana. "Yoshua akawaambia watu wote, Tazama, jiwe hili litakuwa shahidi juu yetu; kwa maana limesikia maneno yote ya BWANA aliyotuambia, basi litakuwa shahidi juu yenu, msije mkamkana Mungu wenu." Hapa Yoshua anatangaza kwamba maagizo na maonyo yake kwa watu hayakuwa maneno yake mwenyewe, bali ni maneno ya Mungu. Jiwe hili kuu lingesimama ili kushuhudia kwa vizazi vilivyofuata juu ya tukio ambalo lilianzishwa ili kuadhimisha, na lingekuwa shahidi dhidi ya watu, kama wangeweza tena kuzorota na kuwa ibada ya sanamu." - Ellen G. White, *Signs of the Times*, Mei 26, 1881.

### Maswali ya Kujadili:

- ① Jadili maana ya usemi huu: "Yeye [Bwana] ni Mungu mtakatifu, ni Mungu mwenye wivu" (Yos. 24:19). Ni kwa maana gani Mungu ni Mungu mwenye wivu?
- ② Je, upendo wetu kwa Mungu unaunganishwaje na uhuru wa kuchagua anaotupatia? Yaani, tunaweza kupenda kweli ikiwa hatukuwa na uhuru wa kweli? Je, mapenzi ya kweli yanaweza kulazimishwa? Ikiwa sivyo, kwa nini?
- ③ Je, ni baadhi ya njia zipi za kiutendaji ambazo viongozi wa kanisa leo wanaweza kupitisha mwenge kwa kizazi kijacho?
- ④ Fikiria juu ya maisha ya Yoshua na hitimisho kwamba katika maisha yake yote Waisraeli walimtumikia Bwana. Je, ungependa watu wafikie uamuzi gani kuhusu maisha yako?